NORAKSTS

Lieta Nr. A 42 4503 05
Nr.A824-07/11

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2007.gada 22.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Šteinberga,
piedaloties pieteicēja pilnvarotajiem pārstāvjiem *A.K.* un *K.O.*,
atbildētāja pilnvarotajiem pārstāvjiem Oskaram Baranovskim, Jānim Vaivodam un Mārtiņam Gailim,

atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību „PATA AB" pieteikumā par valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Autotransporta direkcija" 2005.gada 4.oktobra lēmuma Nr.S01/AD009638-A un 2005.gada 4.oktobra lēmuma Nr.S01/AD009639-A atcelšanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2005.gada 10.novembra lēmumu ierosināta lieta Nr.A42450305 sabiedrības ar ierobežotu atbildību „PATA AB" (turpmāk arī – SIA „PATA AB" vai pieteicējs) pieteikumā par valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Autotransporta direkcija" (turpmāk arī – Autotransporta direkcija vai atbildētājs) 2005.gada 4.oktobra lēmuma Nr.S01/AD009638-A (turpmāk arī – Lēmums Nr.9638-A) atcelšanu.

Ar Lēmumu Nr.9638-A atstāts negrozīts Autotransporta direkcijas Transporta uzraudzības dienesta vadītāja 2005.gada 25.augusta lēmums Nr.S01/AD009638 (turpmāk arī – lēmums Nr. 9638), ar kuru SIA „PATA AB" par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 149.^{33}panta devītās daļas pārkāpumu uzlikts administratīvais naudas sods Ls 3000,00 (trīs tūkstoši latu) apmērā.

[2] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2005.gada 10.novembra lēmumu ierosināta lieta Nr.A42450405 sabiedrības ar ierobežotu atbildību „PATA AB" pieteikumā par Autotransporta direkcijas 2005.gada 4.oktobra lēmuma Nr.S01/AD009639-A (turpmāk arī – Lēmums Nr.9639-A) atcelšanu.

Ar Lēmumu Nr.9639-A atstāts negrozīts Autotransporta direkcijas Transporta uzraudzības dienesta vadītāja 2005.gada 25.augusta lēmums Nr.S01/AD009639 (turpmāk arī – lēmums Nr. 9639), ar kuru SIA „PATA

AB" par LAPK 149.[33]panta astotās daļas pārkāpumu uzlikts administratīvais naudas sods Ls 3000,00 (trīs tūkstoši latu) apmērā.

[3] Ar tiesneša 2005.gada 12.decembra lēmumu lietas Nr.A42450305 un Nr.A42450405 apvienotas vienā tiesvedībā, piešķirot apvienotajai lietas Nr. Nr.A42450305.

[4] Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[4.1] Lēmums ir balstīts uz nepierādītiem pieņēmumiem un pat tieši nepatiesu informāciju, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 9.pantā noteikto patvaļas aizlieguma principu.

[4.2] Objektīvi nav konstatējams un sekojoši atbildētājs nav pierādījis, ka pārkāpuma konstatēšanas pamatā esošais svēršanas čeks izsniegts tieši saistībā ar pieteicēja transportlīdzekļa svēršanu. Čekā nav aizpildīts rekvizīts – transportlīdzekļa numurs un nav arī nekādu citu transportlīdzekļa identifikācijas datu.

[4.3] Administratīvajā aktā norādītais apsvērums, ka transportlīdzekļa vadītājs nav apstrīdējis svēršanas datu pareizību, nemazina čeka tiesiskos trūkumus, jo norāde, ka čekā uzrādītais svars nevar atbilst transportlīdzekļa faktiskajam svaram, tieši apliecina transportlīdzekļa vadītāja šaubas ar čekā ietvertās informācijas patiesumu un atbilstību faktiskajiem apstākļiem.

[4.4] Atbildētāja apsvērums par to, ka pamatoti ir pielietota pieļaujamā svēršanas kļūda, balstīts uz pieņēmumiem.

[4.5] Arguments, ka transportlīdzekļa atkārtotas svēršanas brīdī tā ass neatradās svēršanas virsmas centrā, ir tikai hipotētisks pieļāvums, kurš neapstiprinās ne ar kādiem pierādījumiem administratīvajā lietā.

[4.6] Atbildētāja apsvērums par to, ka svarus novietojot uz cieta seguma līdzenas virsmas, tiek nodrošināts to līmenisks novietojums, ir nepamatots un loģiski kļūdains. Virsmas cietums un līdzenums nenozīmē, ka šī virsma ir paralēla iedomātai precīzi horizontālei svaru novietošanas līnijai. Cieta seguma līdzena virsma var būt izvietota dažādos leņķos attiecībā pret minēto iedomāto horizontālo līniju, kas var būtiski ietekmēt svēršanas rezultātus. Lietā nav pierādījumu tam, ka svari bija novietoti līmeniski. Apgalvojums, ka svaru kontrolieri pirms svēršanas ir novērtējuši virsmu, nevar kalpot par šādu pierādījumu.

[4.7] Atbildētāja apsvērumi par divasu tilta asu mērījumu atšķirībām nav pamatoti un ir balstīti uz pieņēmumiem. Atbildētājs pats ir norādījis, ka atšķirības var būt izskaidrojamas vismaz ar trīs dažādām apstākļu grupām, taču nevienas reāla pastāvēšanas konkrētajā lietā nav pierādīta. Svaru nepareiza mērījuma iespējamība tiek izslēgta uz hipotētisku pieļāvumu pamata.

[5] Atbildētājs tiesā iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteikumā ietverto prasījumu neatzīst turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[5.1] 2005.gada 25.augustā sastādītajā administratīvajā protokolā Nr.AD009638 SIA „Pata AB" pilnvarotais pārstāvis *A.K.* paskaidro, ka svēršanas mērījumu rezultātiem nepiekrīt, nenorādot pamatojumu savam viedoklim. Lietas izskatīšanā *A.K.* pamatoja savu nostāju ar to, ka svari svēršanas vietā netika uzstādīti pareizi. Arī šajā gadījumā *A.K.* nepamatoja savu viedokli ar faktiem. Līdz ar to šādi nepamatoti pieņēmumi lēmuma pieņemšanas laikā netika \ņemti vērā.

[5.2] Savas šaubas par to, ka svēršanas čeks neatbilst konkrētajam pārkāpumam, pieteicējs nav pamatojis ar vērā ņemamiem faktiem, tāpēc šis iebildums tika noraidīts. Turklāt pārkāpējam tika izskaidrots, ka čeka atbilstību konkrētajam pārkāpumam var noteikt pēc datuma un laika, kad notikusi svēršana. Svari nenodrošina iespēju automātiski izdrukāt transportlīdzekļa datus, tāpēc tos ieraksta ar roku un svēršanas čeku pievieno lietai. Pārkāpējam tika izsniegts atkārtoti izdrukāts čeks kā informatīvs materiāls. Iepazīstoties ar lietas materiāliem, tai skaitā svēršanas čeku, gan autovadītājs, gan *A.K.* neizteica nekādas šaubas par čeka atbilstību konstatētajam pārkāpumam. Šādas aizdomas pieteicējs izteica tikai 2005.gada 4l.oktobrī, četrdesmit dienas pēc iepazīšanās ar administratīvā pārkāpuma lietu.

[5.3] Svēršanas kļūdas pielietošanu atbildētājs pamatoja ar 1990.gada 20.jūnija Padomes Direktīvu 90/384/EEK, līdz ar to tas nav uzskatāms par pieņēmumu. Lai arī pieteicējs nesniedza konkrētus faktus par konkrētā transportlīdzekļa vairāku svēršanas rezultātu atšķirībām, tika izskaidrota šādas varbūtības iespējamība. Pārkāpuma konstatēšanā izmantotie svari tiek pārbaudīti un kalibrēti reizi pusgadā, un par kalibrēšanu atbildīgā institūcija Latvijas Nacionālais metroloģijas centrs nekonstatēja svaru precizitātes novirzes ārpus normas.

[5.4] Atbildētājs neapgalvoja, ka, novietojot svarus uz cietas līdzenas virsmas, tiek panākts to līmenisks novietojums. Konkrētajiem svariem nav izvirzīta un nevar būt izvirzīta pieteicēja norādītā prasība tos novietot uz virsmas, kas paralēla iedomātai precīzi horizontālei svaru novietošanas līnijai, jo šie svari ir paredzēti lietošanai reglamentētajā sfērā, pārkāpumu konstatēšanai uz ceļiem, un ir izgatavoti pārnēsājami, nevis stacionāri. pieteicējs nav pamatojis savus iebildumus ar faktiem par to, ka svaru novietojums pārkāpuma konstatēšanas laikā bija nepareizs.

[5.5] Pieteicēja iebildumi par svaru nepareizu darbību, pamatojoties uz divasu tilta mērījumu atšķirībām, netika ņemti vērā, jo lēmuma pieņemšanas gaitā kā pierādījums tiek ņemts vērā svaru mērījums, un šāda atšķirības neliecina par svaru kļūmi. Pieteicējs savas šaubas par svaru nepareizu darbību nepamatoja ar faktiem, neizteica pārkāpuma konstatēšanas laikā. Pats *A.K.* lietas izskatīšanas laikā atzina, ka divasu tilta asu svars ir atšķirīgs, tātad norādīja uz apsvērumu, ar kuru izskaidrojama mērījumu starpība. Pieteicējam tika izskaidroti arī citi faktori, kas ietekmē svēršanu.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu un atsaucās uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja:

[6.1] Veicot aprēķinu pēc Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža izmantošanas katedras Ekspertīzes slēdziena par iespējamo kokmateriālu kravas masu, aprēķināms, ka transportlīdzekļa faktiskā masa nav pārsniegusi pieļaujamo normu.

[6.2] Atbildētājs nav ņēmis vērā kravas specifiskās īpatnības atbilstoši konkrētajam kravas saturam un gadalaikam, proti, masu un ciršanas atlieku īpatsvaru konkrētajā kravā. Atbilstoši standartam LVS 82-2003 iepriekšminētie faktori ir ņemami vērā, tādējādi nosakot precīzu kokmateriālu svaru.

[6.3] Pieteicēja iebildumus par būtisko atšķirību kravas masā atbildētājs Lēmumā nav vērtējis, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 4.punktu.

[6.4] Vienā gadījumā atbildētājs piemērojis minimālo piemērotajā tiesību normā norādīto administratīvā naudas soda apmēru, otrā gadījumā – maksimālo.

[6.5] Instrukcija „Par autotransporta līdzekļu svēršanu" attiecībā par virsmas nelīdzenuma ietekmi uz svēršanas precizitāti noteic, ka, uzskaitot visu asu slodzi, rādītājs summē to, uzrādot transporta bruto svaru. Tādējādi kļūdas asu svēršanā ir apkopotas, atspoguļojoties transporta bruto svaru kļūdā. Šie nelabvēlīgie apstākļi var tikt mazināti, nodrošinot, ka svaru atrašanās vieta ir plakana un līdzena, svaru plāksnes ir novietotas iedobumā vai nostiprinātas uz virsmas kopā ar rampām un papildus plāksnēm. Iedobumam jāļauj transportam tuvoties un nobraukt no platformsvariem bez pagriezieniem, bremzēšanas un paātrinājuma. Šo iemeslu dēļ lielāka svēršanas precizitāte ir iegūstama, ja transportlīdzeklis tiek svērts kustēšanās laikā, it sevišķi, ja tas ir daudzasu transports.

[6.6] Administratīvā pārkāpuma protokolā atbildētājs nav norādījis būtiskas ziņas – virsmas līdzenumu, vai svēršanas vieta ir bijusi plakana un līdzena, vai svaru plāksnes ir bijušas novietotas iedobumā, vai automašīna ir bijusi gaitā, vai veikusi pagriezienu, vai bremzējusi un veikusi paātrinājumu. Līdz ar to atbildētājs pārkāpis Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 5.punktu., jo nesatur faktu konstatējumu.

[6.7] Analogā lietā Nr.42372805 Administratīvā rajona tiesa ir atcēlusi administratīvo aktu.

[7] Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka pieteikumā ietverto prasījumu neatzīst, atsaucoties uz administratīvajā aktā un atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja:

[7.1] Aprēķina metode nevar būt pat aptuveni precīza, tādēļ ir izmantojama svēršanas metode.

[7.2] Pieteicēja iesniegtā SIA „Scania Latvia" izziņa *(I,49)* nav vērā ņemama, jo: neattiecas uz konkrēto automašīnu, bet, iespējams – uz jaunu automašīnu bez kravas; kravas uzkraušanas rezultātā iespējamas novirzes no norādītā.

[7.3] Tika ievēroti instrukcijā noteiktie svēršanas apstākļi, nav teikts, ka virsmai jābūt ideāli horizontālai un ka tas varētu ietekmēt svēršanas procesu.

[7.4] Netika izmantota 7 m gara uzbrauktuve, kā norādīts instrukcijā, bet Autotransporta direkcija tādu nevar atļauties.

[7.5] Pieteicējs pārbaudes aktā nenorādīja, kam tieši nepiekrīt, līdz ar to nebija pamata pārsvērt. Praksē sver vienreiz.

[7.6] No svēršanas čeka izriet, ka svēršana veikta statikā, nevis dinamikā. Svaru ražotājs norādījis, ka, daudzasu transportlīdzekli sverot statikā, ir lielāka precizitāte. Svēršanas sistēmas instrukcija ir speciāls tiesību akts attiecībā pret vispārīgajiem padomiem.

[7.7] Atbildētājs piekrīt, ka sods otrajā gadījumā jāsamazina līdz minimumam.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopumā, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[9] Administratīvā procesa likuma 103.pantā noteikts tiesas pienākums, izskatot administratīvo lietu, pārbaudīt iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu un lietderības apsvērumus iestādes rīcības brīvības ietvaros. Administratīvā akta tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde, to izdodot, rīkojusies saskaņā ar materiālajām un procesuālajām normām. Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

Administratīvā akta, ar kuru uzlikts administratīvais sods, izdošana saistīta arī ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktā procesa ievērošanu.

[10] Lietā konstatēti šādi faktiskie apstākļi:

[10.1.1] 2005.gada 26.jūlijā Autotransporta direkcijas transporta kontrolieris V.Kuzņecovs sastādīja pārbaudes aktu Nr.S02/007 *(I,14)*, kurā konstatēts, ka 2005.gada 26.jūlijā, plkst. 19:15 Cēsu rajonā, pa autoceļu Valmiera-Inčukalns, 35. km, virzienā uz Inčukalnu, Artis Lapiņš vadīja transportlīdzekli Scania R 124, valsts reģistrācijas numurs */dzēsts valsts reģistrācijas numurs/*, ar piekabi */dzēsts valsts reģistrācijas numurs/*, kravā skujas papīrmalka 36 m^3. Pārbaudot transportlīdzekļa faktisko masu uz svariem FW-LCF-10, Nr.0303, tika konstatēts svars 56,94 tonnas. Pieļaujamā

svaru kļūda +- 80 kg uz asi, svars pēc kļūdas aprēķināšanas 56,46 tonnas. Ir lielgabarīta un smagsvara pārvadājuma atļauja Nr.1-22146/205. Kokmateriālu transporta pavadzīme-rēķins, sērija KP-VII, Nr.935509. Svēršana veikta pie apkārtējās vides temperatūras + 20,9^{o} C. Pārbaudes aktam pievienots svaru čeks Nr.00003 *(I,15)*.

Izdarīts Ceļu satiksmes noteikumu 208.punkta pārkāpums, atbildība par ko paredzēta LAPK 149.^{33} panta devītajā daļā.

[10.1.2] 2005.gada 25.augustā Autotransporta direkcijas Transporta uzraudzības dienesta vadītājs R.Derrings sastādīja protokolu par administratīvo pārkāpumu Nr.AD009638 *(I,16)*.

[10.1.3] 2005.gada 25.augustā Autotransporta direkcijas Transporta uzraudzības dienesta vadītāja vietnieks R.Derrings pieņēma lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.S01/AD 009638 *(I,19)*, ar kuru piemēroja SIA „PATA AB" administratīvo naudas sodu Ls 3000,00 apmērā.

[10.1.4] Ar Autotransporta direkcijas vadītāja valdes priekšsēdētāja A.Lubāna 2005.gada 4.oktobra lēmumu Nr. S01/AD 009638-A *(I,22-23)* sākotnējais lēmums tika atstāts spēkā, bet sūdzība noraidīta.

[10.2.1] 2005.gada 2.augustā AD transporta kontrolieris M.Jurševskis sastādīja pārbaudes aktu Nr.S02/011 *(II,15)*, kurā konstatēts, ka 2005.gada 2.augustā, plkst. 11:47 *I.E.* vadīja transportlīdzekli Scania R 124, valsts reģistrācijas numurs */dzēsts valsts reģistrācijas numurs/*, ar piekabi */dzēsts valsts reģistrācijas numurs/*, pa ceļu Inčukalns-Valmiera, virzienā uz Valmieru. Kravā papīrmalka. Pārbaudot transportlīdzekļa faktisko masu uz svariem TW-LCF-10, sērijas Nr.0303 Ak, konstatēts svars 55,67 tonnas. Pieļaujamā svaru kļūda +- 80 kg uz asi. Faktiskais svars pēc kļūdas aprēķināšanas 55,19 tonnas. Ir lielgabarīta un smagsvara pārvadājuma atļauja Nr.1-22146/205 līdz 52 tonnām. Svēršana veikta pie apkārtējās vides temperatūras + 26,3^{o} C. Pārbaudes aktam pievienots svaru čeks Nr.00029 *(II,16)*.

Izdarīts Ceļu satiksmes noteikumu 208.punkta pārkāpums, atbildība par ko paredzēta LAPK 149.^{33} panta astotajā daļā.

[10.2.2] 2005.gada 25.augustā Autotransporta direkcijas Transporta uzraudzības dienesta vadītājs R.Derrings sastādīja protokolu par administratīvo pārkāpumu Nr.AD009639 *(II,17)*.

[10.2.3] 2005.gada 25.augustā Autotransporta direkcijas Transporta uzraudzības dienesta vadītāja vietnieks R.Derrings pieņēma lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.S01/AD 009639 (II,22), ar kuru piemēroja SIA „PATA AB" administratīvo naudas sodu Ls 3000,00 apmērā.

[10.2.4] Ar Autotransporta direkcijas valdes priekšsēdētāja A.Lubāna 2005.gada 4.oktobra lēmumu Nr. S01/AD 009639-A *(II,24-26)* sākotnējais lēmums tika atstāts spēkā, bet sūdzība noraidīta.

[11] SIA „PATA AB" piemērots administratīvais naudas sods par Ceļu satiksmes noteikumu 208.punkta pārkāpumu, atbildība par ko paredzēta attiecīgi LAPK 149.^{33} panta astotajā un devītajā daļā.

Ceļu satiksmes noteikumu 208.punkts noteic: „Ja kravas automobiļu, kuru pilna masa pārsniedz 3,5 t, autobusu un to piekabju, kā arī transportlīdzekļu sastāvu gabarīti ar kravu vai bez tās, ar noņemamo aprīkojumu (piemēram, iekrāvēju) vai bez tā, faktiskā masa vai ass slodze pārsniedz šo noteikumu 3.pielikumā noteiktos lielumus, atļauja braukšanai pa ceļiem jāsaņem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Atļaujas netiek izsniegtas dalāmu kravu pārvadājumiem ar transportlīdzekļiem, kuru gabarīti pārsniedz šo noteikumu 3.pielikumā noteiktos lielumus".

LAPK 149.^{33}panta astotā daļa noteic: „Par kravas pārvadāšanu bez noteiktā kārtībā izsniegtas atļaujas, pārsniedzot noteikto transportlīdzekļa (transportlīdzekļu sastāva) pieļaujamo faktisko masu no 2 līdz 4 tonnām vai ass slodzi no 0,5 tonnām līdz 1 tonnai, – uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam no simt līdz simt piecdesmit latiem, kravas pārvadātājam vai nosūtītājam – fiziskajai personai – no simt piecdesmit līdz trīssimt latiem, bet kravas pārvadātājam vai nosūtītājam – juridiskajai personai – no tūkstoš piecsimt līdz trim tūkstošiem latu.

LAPK 149.^{33}panta devītā daļa noteic: „Par kravas pārvadāšanu bez noteiktā kārtībā izsniegtas atļaujas, pārsniedzot noteikto transportlīdzekļa (transportlīdzekļu sastāva) pieļaujamo faktisko masu no 4 līdz 6 tonnām vai ass slodzi no 1 tonnas līdz 1,5 tonnām, – uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam no simt piecdesmit līdz divsimt latiem, kravas pārvadātājam vai nosūtītājam – fiziskajai personai – no trīssimt līdz četrsimt latiem, bet kravas pārvadātājam vai nosūtītājam – juridiskajai personai – no trim tūkstošiem līdz pieciem tūkstošiem latu".

[12] Lietā nav strīda, ka pieteicēja rīcībā bija lielgabarīta un smagsvara pārvadājumu atļauja Nr.1-22146/205 *(I,99)* transportlīdzekļa faktiskajai masai līdz 52 tonnām.

Atbildētājs konstatējis, ka pirmajā gadījumā transportlīdzekļa faktiskā masa bijusi 56,46 t, t.i., pieļaujamā masa pārsniegta par 4460 kg (4,5 t), otrajā gadījumā transportlīdzekļa faktiskā masa bijusi 55,19 t, t.i., pieļaujamā masa pārsniegta par 3190 kg (3,2 t).

Pieteicējs apšauba transportlīdzekļa faktiskās masas kontroles rezultāta ticamību.

[13] No pieteicēja iebildumiem secināms, ka viņa ieskatā kontroles institūcijai, nosakot transportlīdzekļa faktisko masu, bija jāņem transportlīdzekļa pašmasu *(skat. transportlīdzekļa reģistrācijas apliecība: I, 101, 102)* un kravas pavaddokumentos norādīto kravas tilpumu – jo minēto vērtību summa objektīvi apliecina transportlīdzekļa faktisko masu.

Tiesa minētajam viedoklim nepiekrīt.

[13.1] Pieteicējs ir iesniedzis kā pierādījumu Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža izmantošanas katedras profesora L.Līpiņa ekspertīzes slēdzienu *(I,52-53)*.

Tajā norādīts, ka 2005.gada 26.jūlijā transportētās skujkoku papīrmalkas kravas pavadzīme KP-VII Nr.935509 *(I,34)* apliecina, ka pārvadāti 35,52 m^3 skujkoku papīrmalkas. Pieņemot, ka priedes un egles papīrmalka ir vienādās attiecībās, eksperts aprēķinājis, ka kravas masa ir bijusi 32,62 tonnas. Tā kā pēc kraujmēra uzmērāmiem kokmateriāliem saskaņā ar standartu LVS 82-2003 „Apaļo kokmateriālu uzmērīšana" (turpmāk – Standarts LVS 82:203) pieļaujamā tilpuma noteikšanas novirze (kļūda) ir +-10%, šī masa varētu būt par 10% lielāka (3,26 t). Tātad maksimāli iespējamā papīrmalkas masa varētu būt 36,88 t (tiesa konstatē, ka eksperts aprēķinos pieļāvis kļūdu, jo pie kravas masas 32,62 t pieskaitot 10% kļūdu, t.i. 3,26 t, kopējā masa ir 35,88 t). Savukārt, ja transportēta tikai egles papīrmalka, tad kravas masa būtu ar 5% mazāka, t.i., 30,99 t pie precīza tilpuma novērtējuma un 35,04 t pie pieļaujamās tilpuma noteikšanas novirzes.

[13.2] Pieteicējs savos paskaidrojumos tiesai *(I,33,34)* norāda, ka, pieņemot, ka kravā bija skujas papīrmalka 36m^3 (kā tas norādīts Pārbaudes aktā Nr.S02/007) un izmantojot eksperta norādīto aprēķina metodiku, ir aprēķināms, ka kravas masa varēja būt 33,04 t, kas kopā ar automašīnas pašmasu 20 t kopā veido transportlīdzekļa faktisko masu 53,04 t, bet pieļaujot 5% novirzi (kļūdu), transportlīdzekļa faktiskā masa varēja būt 54,6 t, kas nepārsniedz pieļaujamo normu. Tāpat pieteicējs norāda, ka atbilstoši eksperta secinājumiem kravas masa varēja būt arī par 10% mazāka (skujkoku papīrmalkai) vai 5 % mazāka (egles papīrmalkai).

[13.3] Tiesa atzīst, ka pieteicēja piedāvātais aprēķins ir tendenciozs.

Izmantojot eksperta piedāvāto metodiku, 36m^3 kravas masa pirms kļūdas aprēķināšanas varēja būt 33,06 tonnas. Pieļaujot, ka priedes un egles papīrmalka kravā bija vienādās attiecībās (pierādījumus par pretējo pieteicējs nav iesniedzis), kravas masa, pieskaitot 10% kļūdu (3,31 t), varēja būt 36,37 t, kas kopā ar automašīnas pašmasu (20 t) kopā veido transportlīdzekļa faktisko masu 56,37 t, t.i. tuvu svēršanas rezultātā noteiktajai masai (56,46 t).

[13.4] Eksperts pielietojis Latvijas nacionālo standartu LVS 82:2003 „Apaļo kokmateriālu uzmērīšana", kas atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 6.septembra noteikumiem Nr.684 „Noteikumi par koku un apaļo kokmateriālu uzskaites kārtību, apaļo kokmateriālu uzmērīšanas prasībām un akreditācijas prasībām organizācijām, kuras darbojas koku un apaļo kokmateriālu uzmērīšanas jomā" (turpmāk – Noteikumi Nr.684) piemērojams darījumos ar apaļajiem kokmateriāliem to izmēru, tilpuma un apjoma noteikšanā un rezultātu izteikšanā (tiesa gan atzīmē, ka minētais standarts apstiprināts kā obligāti piemērojams tikai ar Noteikumiem Nr.684, kas pieņemti un stājušies spēkā pēc konkrēto administratīvo pārkāpumu konstatēšanas). No minētajiem noteikumiem, kā arī likuma „Par koku un apaļo kokmateriālu uzskaiti

darījumos" (uz kura pilnvarojuma pamata izdoti Noteikumi Nr.684) izriet, ka Standarts LVS 82:203 ir jāpielieto personām, kuras veic darījumus ar kokiem vai apaļajiem kokmateriāliem, kā arī organizācijām, kuras darbojas koku un apaļo kokmateriālu uzmērīšanas jomā. Likums „Par koku un apaļo kokmateriālu uzskaiti darījumos" attiecas uz fiziskajām un juridiskajām personām, kuras ieguvušas īpašumā vai tiesiskajā valdījumā kokus vai apaļos kokmateriālus vai kuras veic apaļo kokmateriālu uzglabāšanu, apstrādi un pārstrādi (3.pants), un likuma mērķis ir ieviest koku un apaļo kokmateriālu vienotu uzskaites kārtību darījumos visos koku un apaļo kokmateriālu aprites posmos, kā arī veicināt godīgu konkurenci un nodokļu iekasēšanu (2.pants). Minētajām personām ir pienākums darījumu dokumentos atspoguļot tieši tādu koku un apaļo kokmateriālu apjomu, kāds noteikts, piemērojot Standartu LVS 82:203 (7.pants).

Noteikumu Nr.684 ievērošanas uzraudzību un kontroli atbilstoši kompetencei veic Valsts ieņēmumu dienests sadarbībā ar Valsts meža dienestu. Atbildību par minēto noteikumu pārkāpšanu paredz LAPK $155.^{13}$ pants „koku un apaļo kokmateriālu uzskaites kārtības pārkāpšana darījumos".

[13.5] Ievērojot minēto [13.4], tiesa nekonstatē Autotransporta direkcijas pienākumu izmantot pārvadājamās kokmateriālu kravas uzmērīšanas metodi, nosakot transportlīdzekļu faktisko masu.

[13.6] Ja kravas pārvadātājs neizmanto svēršanas metodi, lai pārliecinātos par transportlīdzekļa faktisko masu, viņam nav liegtas tiesības izmantot kokmateriālu uzmērīšanas metodi, rēķinoties arī ar iespējamo kļūdu, t.i., ņemot vērā, ka dažādu faktoru ietekmē kravas faktiskā masa var būt ievērojami lielāka nekā norādīts pavaddokumentos.

Tai pat laikā transportlīdzekļa faktisko masu kontrolējošajai institūcijai kravas pavaddokumentos norādītās ziņas nav un nevar būt saistošas, jo tikai svēršanas metodes pielietošana sniedz objektīvus rezultātus. Tiesa nesaskata iemeslus, kuru dēļ kontroles institūcijai būtu jāpaļaujas uz ieinteresētās personas – kravas pārvadātāja – iesniegtajiem dokumentiem, jo nevar izslēgt, ka šie dokumenti satur nepatiesas ziņas ar mērķi izvairīties no LAPK $149.^{33}$pantā paredzētās atbildības.

[13.7] Citā lietā izteiktie tiesas apsvērumi par pretējo šajā lietā nevar būt saistoši. Administratīvā procesa likuma 4.panta otrā daļa noteic, ka administratīvajā procesā piemēro arī šā panta pirmajā daļā neminētus vispārējos tiesību principus, kuri atklāti, atvasināti vai attīstīti iestāžu praksē vai tiesu judikatūrā, kā arī tiesību zinātnē. Minētais ļauj tiesai atsaukties arī uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta un Administratīvās apgabaltiesas judikatūru, kas ir konsekventa un pamatota. Viens tiesas spriedums - Administratīvās rajona tiesas spriedums lietā Nr.42372805 - nevar būt par pietiekamu pamatu, lai tiesa to uzskatītu par judikatūru.

[14] Tiesa uzskata, ka nav būtiski pieteicēja iebildumi par svēršanas metodes izmantošanas tiesisko pamatu.

Faktisko apstākļu objektīva noskaidrošana, lai varētu piemērot tiesību normas, ir iestādes pienākums neatkarīgi no tā, vai ārējie normatīvie akti īpaši regulē vai neregulē faktisko apstākļu noskaidrošanas kārtību (Administratīvā procesa likuma 59.pants).

Nepieciešamības gadījumos ārējos normatīvajos aktos var būt noteikta īpaša faktu konstatēšanas kārtība, kas tādā gadījumā ir saistoša iestādei. Ciktāl nav īpašu noteikumu ārējos normatīvajos aktos, iestāde var pēc saviem ieskatiem izmantot faktu konstatēšanā metodes, kas ir pietiekami precīzas un atbilst fizikas likumsakarībām, var reglamentēt metodes izmantošanas kārtību iekšējos normatīvajos aktos, ja uzskata to par nepieciešamu.

Ārējā normatīvā aktā nav noteikta īpaša kārtība transportlīdzekļa faktiskās masas konstatēšanai.

Autotransporta direkcija ir apstiprinājusi instrukciju „Par autotransporta līdzekļu svēršanu" (turpmāk arī – Svēršanas instrukcija) *(I,64.-66)*. Šajā iekšējā normatīvajā aktā noteikta arī tā piemērošanas sfēra: autotransporta līdzekļu svēršana ar mērķi novērst Ceļu satiksmes noteikumos paredzēto slodžu nesankcionētu pārsniegšanu, kā arī lai nodrošinātu ceļu seguma saglabāšanu. Tātad Svēršanas instrukcija bija piemērojama arī konkrētajā lietā.

[15] Līdz ar to lietā pārbaudāms, vai iestāde ir ievērojusi pašas noteikto kārtību, noskaidrojot administratīvā pārkāpuma lietā būtiskos faktiskos apstākļus.

[16] Svēršanas instrukcija, citastarp, noteic sekojošus transporta uzraudzības dienesta darbinieku pienākumus: svēršanas čeka izdrukāšana transportlīdzekļa vadītāja klātbūtnē; administratīvā protokola vai pārbaudes akta sastādīšana; svēršanas datu savākšana svēršanas laikā un svēršanas rezultātu apkopošana.

Pieteicējs apšauba mērījumu rezultātu attiecināmību, norādot, ka šoferim izsniegtajā čekā nav norādīts mašīnas numurs – attiecīgais numurs ir norādīts vienīgi Autotransporta direkcijas rīcībā esošajā čeka eksemplārā.

Nav strīda par to, ka transportlīdzekļa vadītājam izsniegtajos svēršanas čekos Nr.00003 un Nr.00029 auto reģistrācijas numurs nebija norādīts.

Tomēr tiesa konstatē, ka transportlīdzekļa vadītājs ir parakstījis pārbaudes aktu Nr.S002/007, kurā norādīts, ka tam pievienots svēršanas čeks Nr.00003, kā arī pārbaudes aktu Nr.S02/011, kurā norādīts, ka tam pievienots svēršanas čeks Nr.00029. Tātad tiesai nav pamata apšaubīt, ka šajos svēršanas čekos mērījumu rezultāti attiecināmi uz transportlīdzekli Scania R124 ar valsts reģistrācijas numuru */dzēsts valsts reģistrācijas numurs/* ([10]).

[17] Tiesa konstatē, ka Svēršanas instrukcija noteic arī šādus transporta uzraudzības dienesta darbinieku pienākumus, kas jāveic pie nosacījuma, ja

pastāv iespēja tos veikt: svēršanas vietas, kur ir uzstādīti svari, fotografēšana, kā arī transportlīdzekļa, kas tiek svērts, fotografēšana tā, lai būtu redzams transportlīdzekļa valsts reģistrācijas numurs; kravas pavaddokumentu kopēšana kravas nosūtītāja un pārvadātāja noskaidrošanai; transportlīdzekļa atkārtota svēršana, ja to pieprasa transportlīdzekļa vadītājs un ja tas nerada draudus ceļu satiksmes drošībai, kā arī nav citu objektīvu iemeslu, kas neļauj atkārtot svēršanu.

[17.1] Kā izriet no atbildētāja paskaidrojumiem, atkārtota mērīšana netika veikta, jo transportlīdzekļa vadītājs to neprasīja, kā arī nenorādīja, kādu iemeslu dēļ mērījumam nepiekrīt.

Pārbaudes aktos Nr.S02/007 *(I,14)* un Nr.S02/011 *(II,15)* transportlīdzekļa vadītājs norādījis: „mērījumam nepiekrītu".

[17.2] Ņemot vērā, ka svēršanas kārtība noteikta iestādes iekšējā tiesību aktā, kas nav publicēta un tādējādi nevar būt zināma privātpersonai, iestādei bija pienākums izskaidrot transportlīdzekļa vadītājam tās tiesības, kas viņam ar Instrukciju piešķirtas. It īpaši šāds iestādes pienākums nav apšaubāms gadījumos, kad ir nepārprotami konstatējams, ka transportlīdzekļa vadītājs svēršanas rezultātiem nepiekrīt, jo attiecīga norāde pati par sevi liecina, ka transportlīdzekļa vadītājs vēlētos izmantot visus pieļaujamos līdzekļus svēršanas rezultātu objektīvai pārbaudei.

[17.3] Tiesa secina, ka konkrētā satura ieraksts „mērījumam nepiekrītu" uzlika iestādei par pienākumu informēt transportlīdzekļa vadītāju par viņa tiesībām prasīt transportlīdzekļa atkārtotu svēršanu, un vienīgi gadījumā, ja transportlīdzekļa vadītājs noteikti un nepārprotami atteiktos šīs tiesības izmantot, iestādei būtu tiesības atkārtotu svēršanu neveikt.

No lietas materiāliem nav konstatējams, ka iestādes darbinieki pārbaudes laikā būtu informējuši transportlīdzekļa vadītāju par viņa tiesībām pieprasīt atkārtotu svēršanu un ka transportlīdzekļa vadītājs būtu atteicies šīs tiesības izmantot.

[17.4] Pastāvot norādītajiem apstākļiem, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā pārbaudes aktā Nr.S02/007 un Nr.S02/011 ietvertā norāde „mērījuma nepiekrītu" pielīdzināma transportlīdzekļa vadītāja prasībai veikt transportlīdzekļa atkārtotu svēršanu.

Tiesību akti neparedz transportlīdzekļa vadītāja pienākumu norādīt, kādu iemeslu dēļ viņš mērījumiem nepiekrīt un pieprasa veikt atkārtotu svēršanu.

No lietas materiāliem nav redzams, ka būtu pastāvējuši Svēršanas instrukcijā norādītie apstākļi, kas nepieļāva atkārtot svēršanu.

Līdz ar to Iestādes rīcība, neveicot atkārtotu transportlīdzekļa svēršanu, ir atzīstama par būtisku procesuālu pārkāpumu, kas varēja ietekmēt lietas izskatīšanas rezultātu pēc būtības, jo liedza iegūt objektīvus un pārliecinošus pierādījumus tam, ka svēršanas procesā netika pieļauti procedūras pārkāpumi, uz kuriem norāda pieteicējs.

[18] Ņemot vērā konstatēto, tiesa nav guvusi apstiprinājumu tam, ka Autotransporta direkcija atbilstoši LAPK 244.panta prasībām ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētījusi visus lietas apstākļus un ir ieguvusi pierādījumus, kas liecinātu par SIA „PATA"AB" vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

[19] Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas pausto nostāju, par krimināllietām Eiropas Cilvēktiesību konvencijas izpratnē atzīstamas arī noteiktas administratīvo lietu kategorijas *(piemēram, lietā Malige pret Franciju, 1998.gada 23.septembra spriedums; Rec.1998-VII, fasc.93)*. Lai piemērotu sodu par administratīvo pārkāpumu, jābūt pierādītai personas vainai. Saskaņā ar krimināltiesībās piemērojamo principu visas šaubas par vainu jāvērtē par labu apsūdzētajam.

Arī saskaņā ar administratīvā procesa principu *in dubio pro* civis (visas šaubas par labu cilvēkam) pierādīšanas nastai jāgulstas pēc iespējas uz amatpersonu, un šaubu gadījumā risinājumam jābūt par labu indivīdam. Publiskajās tiesībās visas šaubas tulkojamas par labu indivīdam.

Autotransporta direkcija, pieņemot pārsūdzētos lēmumus, nav ievērojusi privātpersonas tiesību ievērošanas principu un nav veikusi visas iespējamās darbības patiesības noskaidrošanai, nav ievērojusi pašas noteikto kārtību šādu šaubu novēršanai un pierādījumu iegūšanai.

[20] Līdz ar to Autotransporta direkcijas 2005.gada 4.oktobra lēmums Nr.S01/AD009638-A un 2005.gada 4.oktobra lēmums Nr.S01/AD009639-A ir atceļams. Lietvedība administratīvajā lietā ir izbeidzama atbilstoši LAPK 239.panta 1.punkta nosacījumiem, kas paredz, ka iesāktā lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

[21] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Ņemot vērā Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedumā izteikto interpretāciju tiesību normām, kas reglamentē valsts nodevas samaksu par pieteikuma iesniegšanu administratīvajā tiesā *(skat. 2005.gada 4.janvāra spriedumu lietā Nr.2004-16-01)*, atzīstams, ka administratīvo pārkāpumu lietās valsts nodeva par pieteikuma iesniegšanu administratīvajā tiesā nav jāmaksā. Atbilstoši tam pieteicējs valsts nodevu nav maksājis.

Ievērojot iepriekšminēto, atbildētājam nav uzliekams par pienākumu atlīdzināt pieteicējam valsts nodevu.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 258.pantu, 289.-291.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239.panta 1.punktu, tiesa

n o s p r i e d a :

apmierināt SIA „PATA AB" pieteikumu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Autotransporta direkcija" 2005.gada 4.oktobra lēmumu Nr.S01/AD009638-A un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Autotransporta direkcija" 2005.gada 4.oktobra lēmumu Nr.S01/AD009639-A un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) A.Šteinberga

N O R A K S T S P A R E I Z S
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ A.Šteinberga
Rīgā, 2007.gada 22.martā